

Οι δύο μεγάλοι της Αγ. Πετρούπολης

> Ποιοι είναι οι Πέτερ Στάιν και Γιούρι Λιουμπίμοφ

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ δεν είναι συνηθισμένη σε τέτοια μεγέθη. Θα την αφιερώσω σήμερα σε δύο μεγάλους δημιουργούς του σύγχρονου θεάτρου που τιμήθηκαν με το Ευρωπαϊκό Θεατρικό Βραβείο και που τίμησαν με την παρουσία τους τη φετινή διοργάνωση στην Αγ. Πετρούπολη. Ο Πέτερ Στάιν μετράει πέντε δεκαετίες ενεργού θεατρικής δράσης. Θεωρείται ο αναγεννητής του σύγχρονου γερμανικού θεάτρου. Είναι σκηνοθέτης-εξερευνητής, και το αντικείμενο της ασταμάτητης έρευνάς του καλύπτει όλα τα θεατρικά πεδία, της δουλειάς με τους ηθοποιούς, του σκηνικού χώρου, της κειμενικής ανάλυσης, του ιστορικού φόντου, του πολιτικού υπόβαθρου.

Θέλω όμως να μιλήσω για την παράσταση που επέλεξε ο ίδιος ο Πέτερ Στάιν να παρουσιάσει στις εκδηλώσεις του XIV Ευρωπαϊκού Βραβείου. «Η σπασμένη στάμνα» του Χάινριχ φον Κλάιστ από το Berliner Ensemble Theatre με πρωταγωνιστή τον Klaus Maria Brandauer ήταν ένα δείγμα απόλυτης αισθητικής ποιότητας. Η παράσταση του 2008 είναι έργο ενός ώριμου καλλιτέχνη που δεν έχει να αποδείξει τίποτα και σε κανέναν και δεν κάνει πειραματισμούς εκεί που δεν χρειάζονται. Το κοινό με φυσικό τρόπο διαχωρίστηκε σε αυτούς που θεώρησαν την απουσία νεωτεριστικών προτάσεων άχρωμο ακαδημαϊσμό και σε άλλους που είδαν το αναμφισβήτητο υψηλής ποιότητας αποτέλεσμα ως επίτευξη του κάθε πιθανού ζητούμενου. Απόλαυσα την ισορροπία των σκηνικών στοιχείων. Το κείμενο του Κλάιστ αντιμετωπίστηκε με απόλυτο σεβασμό και προσοχή έτσι ώστε να αποδώσει τα μέγιστα. Δεν υπήρχαν κενά, αδικαιολόγητα σημεία, η υποκριτική της παράστασης χαρακτηριζόταν από σαπρικό ρεαλισμό και το σύνολο των ηθοποιών εντυπωσίαζε με την οικονομία μέσων και την πειθαρχία, τίποτα περιττό στην κίνηση, τίποτα υπερβολικό στο συναίσθημα. Η σκηνογραφία σε αρμονική σύμπραξη με το φωτισμό άντλησε την αισθητική της από την εικαστική τέχνη, σύγχρονη του κειμένου, όπως στις σκηνές του εσωτερικού χώρου, έτσι και σε εντυπωσιακό άνοιγμα του εξωτερικού τοπίου. Η μουσική του Arturo Annecchino χρωμάτιζε έντονα τις σκηνές και καθόριζε τις συμπεριφορές.

Στο μεγάλο Ρώσο σκηνοθέτη Γιούρι Λιουμπίμοφ δόθηκε το Ειδικό Ευρωπαϊκό Θεατρικό Βραβείο. Τέτοιο δίνεται για τρίτη φορά, προηγουμένως μ' αυτό είχε τιμηθεί η Μελίνα Μερκούρη. Στα 94 του χρόνια ο Λιουμπίμοφ δεν φαινόταν να νοιάζεται αν το βραβείο του ονομάζεται Μεγάλο ή Ειδικό. Χαιρόταν με την επαφή με τους θερμούς οπαδούς της τέχνης. Ήταν αποπληστικά ειλικρινής στη συνάντησή με το κοινό όταν έλεγε ότι η βασισμένη πάνω στο ποίημα του Τονίνο Γουέρρα

παράσταση του Θεάτρου Ταγκάνκα «Μίλι» είναι σκηνοθετημένη έτσι που μπορεί να είναι και η τελευταία του. Ο βαθύτατα ποιητικός Τονίνο Γουέρρα έδωσε στον Λιουμπίμοφ τη δυνατότητα να δημιουργήσει την εικόνα του δικού του κόσμου, με ύλη τη χρυσή και γλυκιά, όπως το μέλι, θλίψη, ανάμικτη με την έγνοια για όσους θα μείνουν, με σεβασμό για όσους έχουν φύγει. Και πάλι δεν ήμουν ανάμεσα σ' εκείνους που έκριναν την παράσταση ψυχρά, ως έργο γερασμένου δημιουργού. Ήταν μια παράσταση γεμάτη υπαρξιακή σοφία, τα μηνύματά της οποίας απαιτούσαν συναισθηματική ανταπόκριση για να αφομοιωθούν.

Το Ευρωπαϊκό Θεατρικό Βραβείο

Το Ευρωπαϊκό Θεατρικό Βραβείο είναι θεσμός που αναζητεί φιλοξενία από ευρωπαϊκές πόλεις.

Οι πρώτες εννιά διοργανώσεις έγιναν στην Ταορμίνια της Σικελίας, έκτοτε το Βραβείο αλλάζει πόλεις. Τορίνο, Θεσσαλονίκη (δix), Βρόζλαβ, Πετρούπολη. Και του χρόνου; Προς το τέλος του

θεατρικού πενταήμερου κυκλοφόρησε η είδηση ότι η Οργανωτική Επιτροπή έκανε επίσημη πρόταση στη Λευκωσία να αναλάβει την επόμενη διοργάνωση. Για τον διευθυντή του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Βαρνάβα Κυριαζή η πρόταση αυτή ήχνησε ως πειρασμός που ζαλίζει, ως πρόκληση την οποία πρέπει να τη μεταφέρει μέσα σε όλη της την αίσλη και με το μέγεθος της ευθύνης προς την Πολιτεία.

Δεν μπορώ να προβλέψω τις αντιδράσεις των Αρχών, αλλά σίγουρα πρόκειται για μια μεγάλη πολιτιστική διοργάνωση, σίγουρα είναι γεγονός που θα ταίριαζε στην ευρωπαϊκή χροιά του 2012, σίγουρα είναι παράτολμο όνειρο αν σκεφτούμε τους θεατρικούς χώρους της Λευκωσίας μ' εκείνο το βουλιαγμένο Δημοτικό Θέατρο που φαίνεται να το έχουμε καθιερώσει αξιοθέατο, κάτι σαν τον Πύργο της Πίζας. Αλλά δεν μπορεί κανείς ν' απαγορεύσει τα όνειρα...

Υποψήφιοι και από Ελλάδα και Κύπρο

Μέσα στους υποψηφίους για τα Βραβεία Νέων Θεατρικών Πραγματικοτήτων φέτος υπήρχαν τρία ονόματα από την Ελλάδα και ένα από την Κύπρο. Πρόκειται για τον Δημήτρη Παπαϊωάννου, τον Σ. Κάκαλο, την ομάδα «Blitz» και τη Λέα Μαλένη. Η επιλογή έχει ήδη γίνει στην Πετρούπολη, αλλά τα ονόματα των έξι βραβευθέντων θα ανακοινωθούν αργότερα. Λέτε...;

Θέατρο
ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ